

Stelling: ‘De PFAS-verruiming biedt oplossing

Drie experts geven hun mening

Vrijdag 29 november werd bekendgemaakt dat de strenge norm van 0,1 microgram PFAS per kilogram grond zou stijgen naar een waarde van 0,8 µg/kg. De reacties op de versoepeling zijn voorzichtig positief. Er lijkt immers iets meer ruimte te zijn, maar is het wel genoeg?

Auteur: Karlijn Klei

Op 1 oktober 2019 werd de regel ingevoerd dat grond die verplaatst wordt eerst moet worden getest op de aanwezigheid van PFAS. Deze poly- en perfluoralkylstoffen zijn chemische stoffen die schadelijk kunnen zijn voor mens en milieu. Hoewel ze van nature niet in de natuur voorkomen, zijn ze vanuit bronlocaties, zoals fabrieken waarin de stoffen geproduceerd en verwerkt worden, toch in de lucht, het water en de grond terechtgekomen.

Té streng?

Hoewel de exacte effecten van deze stoffen, die wegens hun slechte afbreekbaarheid ook wel *forever chemicals* worden genoemd, nog niet helemaal duidelijk zijn, luidde het oordeel van de overheid ‘*better save than sorry*’. Er werd een tijdelijk PFAS-beleid opgesteld, het tijdelijk handelingskader (THK), om verdere verspreiding van de stoffen tegen te gaan. In eerste instantie hield dat in dat 1 kilogram grond niet meer dan 0,1 microgram PFAS mocht bevatten. Was dat wel zo, dan mocht de grond niet worden verplaatst naar een plaats waar de grond schoner is. Die 0,1 microgram werd gekozen omdat

het de laagste waarde zou zijn die in de grond gemeten kan worden.

Door het handelingskader werd de verspreiding van PFAS in de regel inderdaad beperkt, en verdere vervuiling dus tegengegaan, maar tal van bouw- en baggerprojecten kwamen door de nieuwe afspraken stil te liggen. Daarom werd de strenge norm aangepast. Op vrijdag 29 november werd bekendgemaakt dat de strenge norm van 0,1 microgram PFAS per kilogram grond zou stijgen naar een waarde van 0,8 µg/kg. De hoop is dat daarmee het gros van de bouwprojecten die nu door de PFAS-problematiek stilliggen, alsnog opgepakt kan worden. De reacties op de versoepeling zijn voorzichtig positief. Er lijkt immers iets meer ruimte te zijn, maar is het wel genoeg?

Meer informatie over het tijdelijk handelingskader is te vinden op de website van Rijkswaterstaat Bodem+

Jurgen Santegoeds

Directeur Grond- en Reststoffenbank
Zuid-Nederland BV, locaties Helvoirt en Bergen
op Zoom

ONEENS

De verhoging van de norm voor PFAS biedt iets meer ruimte voor het toepassen van schone grond op landbodem. Afzet van grond die civieltechnisch niet geschikt is, vindt normaal plaats in diepe plassen, omdat deze elders niet bruikbaar is. De norm voor het toepassen in diepe plassen is nog steeds 0,1 µg/kg. De overheid realiseert zich echter niet dat zij beleid vaststelt op basis van meetwaarden die niet betrouwbaar zijn. Ze

moet zich realiseren dat ieder analyseresultaat beïnvloed wordt door een meetfout. Mede daarom hebben de laboratoria het ministerie geadviseerd om voor PFAS-verbindingen een rapportagegrens aan te houden van 1,0 µg/kg. Volgens de laboratoria is aan dit verzoek door het ministerie voorbijgegaan.

Met deze onzekerheden in rapportagewaarden in het achterhoofd, zou het veel beter zijn om een hogere rapportagegrens te hanteren. Vergelijk het met een bezoek aan de slager: als je 100 gram vleeswaren koopt, zal de werkelijke hoeveelheid niet veel afwijken. Als je daarentegen 1 gram vleeswaren zou willen hebben, loop je de kans dat je alleen het lege bakje meekrijgt. Dat geldt ook voor PFAS-verbindingen: geen PFAS in de grond, maar wel een meetwaarde op het apparaat.

‘Laboratoria hebben het ministerie geadviseerd een rapportagegrens van 1,0 µg/kg aan te houden’

Jochem Knol

Projectmanager Sweco Groningen

ONEENS

PFAS zijn mogelijk schadelijk voor ons en voor het milieu. Ze horen niet in de grond te zitten, maar zijn daar terechtgekomen en stapelen zich daar nu op omdat ze amper afbreken. We moeten uitermate voorzichtig zijn met dit soort stoffen en de effecten ervan niet bagatelliseren. Dat deden we bijvoorbeeld in eerste instantie ook met asbest. Daarvan dachten we dat het wel meeviel, maar dat bleek uiteindelijk toch heel anders te zijn. Dat die eerste norm van 0,1 µg/kg zo streng was, begrijp ik in dat opzicht dus zeker wel.

Helaas bleek die bepalingsgrens met het oog op bouw- en baggerprojecten te streng. Dus

ook de (tijdelijke) verhoging naar 0,8 µg/kg vind ik begrijpelijk. Door de verruiming kunnen veel projecten weer op gang komen. Daarbij heeft het ons meer tijd gegeven, meer tijd om PFAS beter in beeld te krijgen en erachter te komen hoe we ermee om moeten gaan. Wat zijn de achtergrondconcentraties? En hoe variëren de acceptabele concentraties tussen verschillende locaties? Wat mag op een industrieterrein wel, maar in een woonwijk niet?

De nieuwe norm is werkbaar(der), maar streng genoeg om te voorkomen dat vervuilende grond maar klakkeloos overal terechtkomt. Maar deze verruiming is niet meer dan een kortetermijnoplossing. Omdat deze stoffen niet in ons milieu thuishoren, moeten we blijven oppassen dat we niet vergeten het probleem aan te pakken: de vervuiling op zich.

‘We moeten de risico’s van PFAS niet bagatelliseren’

Jan Vrij

Directeur AH Vrij Groen, Grond en Infra, voorzitter sectie Cultuurtechniek en Grondverzet van Cumela

EENS

In de sportbranche zijn drie soorten grondverzet. De eerste is van locatie A naar locatie B. Dit kon op basis van de Bodemkwaliteitskaart (BKK), maar is nu niet meer mogelijk totdat de BKK is uitgebreid met PFAS. De tweede soort is van een locatie naar een erkend verwerker; dan is de erkend verwerker degene die de spelregels bepaalt. En als laatste: het toepassen van grond en zand vanaf een leverancier. Dan bepaalt het THK waaraan het zand of de grond moet voldoen. Zo moet er gekeken worden naar de functieklasse van de BKK van de betreffende gemeente.

Bij een functieklasse 'landbouw/natuur' is de toepassingsnorm nu dus $< 0,8 \mu\text{g/kg}$ voor PFAS en $< 0,9 \mu\text{g/kg}$ voor PFOA (perfluoroc-taanzuur). Dat betekent dat de waarde in de toe te passen grond lager moet zijn dan de norm. Is de functieklasse 'wonen', dan is de toepassingsnorm $< 3 \mu\text{g/kg}$ voor PFAS en $< 7 \mu\text{g/kg}$ voor PFOA. Lokaal kan het beleid afwijkend zijn, maar het is nooit strenger dan de vastgestelde norm. Baggeren van watergangen waar de kwaliteit van de bagger voor PFAS $> 0,9 \mu\text{g/kg}$ (PFOA $> 3,7 \mu\text{g/kg}$) bedraagt, is bijvoorbeeld niet mogelijk, omdat de bagger nog nergens verwerkt of toegepast kan worden.

Overigens is het een misverstand dat zand dat van dieper dan een meter gewonnen wordt,

‘Elke aanpassing, hoe klein ook, is een stap in de goede richting’

niet verdacht is voor PFAS en dus niet hoeft te worden onderzocht. Deze vrijstelling is er wel geweest, maar is binnen een paar weken nadat het THK van kracht werd weer herroepen.

Wat kunnen we doen? Nog eerder met de voorbereidingen van bouw- en baggerprojecten beginnen en daarbij ook eventueel de leverancier en zeker de erkend verwerker betrekken. Ga met hen in overleg: wat kunnen zij leveren en wat zijn hun eisen voor verwerking? Hoewel we hadden gehoopt op een grotere verruiming, is elke aanpassing, hoe klein ook, een stap in de goede richting.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/31867/stelling-de-pfas-verruiming-biedt-oplossingen